

SZAKMAI PROGRAM

AUTIZMUS SPEKTRUMZAVAR TANÁCSADÓ ÉS SZOLGÁLTATÓ KÖZPONT NAPPALI ELLÁTÓ

Készült: 2021. 03. 01.

Schenk Lászlóné
elnök

Tartalomjegyzék

SZAKMAI PROGRAM.....	1
FOGYATÉKOS SZEMÉLYEK NAPPALI ELLÁTÁSA.....	Error! Bookmark not defined.
I. Adatok, Általános Célok	3
1.1. Azonosító adatok	3
1.2. Általános célok	3
1.3. A munkánkhoz kapcsolódó törvényi és rendeleti háttér	4
II. Az ellátandó célcsoport és ellátandó terület jellemzői	5
2.1. A szolgáltatás célja, feladata, alapelvei	9
III. A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek.....	12
3.1. A megvalósítani kívánt program	12
3.2. Létrejövő kapacitások.....	13
3.3. Feladatellátás módja	20
IV. Más intézményekkel való együttműködés módja	21
V. Az ellátandó célcsoport megnevezése	22
5.1. Az ellátandó célcsoport jellemzői.....	22
5.2. Az ellátandó célcsoport megnevezése	23
VI. A fenntartó által az 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet 2 §-a 1) pontja alapján biztosított szolgáltatási elemek.....	25
VII. Az ellátás igénybevételének módja	33
7.1. Az ellátás igénybevételének módja	33
7.2. Tájékoztatási kötelezettség.....	35
VIII. Az intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módja	35
Függelék 1	37
Autizmus-specifikus felmérések.....	37
Önálló szabadidő.....	37
Társas szabadidő.....	38
Feladatanalízis.....	39
Receptív kommunikáció	40
Expresszív kommunikáció	41
Szimbólumszint	42
Függelék 2.	44
Egyéni Fejlesztési Terv (autizmus-specifikus elemei)	44

I. Adatok, Általános Célok

1.1. Azonosító adatok

<u>Fenntartó neve:</u>	Esőemberekért Egyesület
Címe:	2890. Tata, Fürdő u. 24.
E-mail:	esotata@t-online.hu
Képviselő neve:	Schenk Lászlóné
Adószáma:	18609305-1-11

Az Esőemberekért Egyesület (mint fenntartó) **Szent Gergely Lakóotthonon elnevezéssel** országos ellátási területtel 8 férőhelyen lakóotthoni ellátást nyújt (fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona), valamint Tatai Járás ellátási területen akkreditált, illetve fejlesztő foglalkoztatást biztosít. A bejegyzett foglalkoztatási helyek címe:

- 2890. Tata, Fürdő u. 24.
- 2890. Tata, Somogyi Béla út 39.
- 2890. Tata, Ady Endre utca 40.

A fenntartó külön intézményt kíván működtetni, ahol szociálisan rászorult személyek részére fogyatékos – elsősorban autizmussal élő - személyek nappali ellátása szolgáltatást kíván nyújtani.

Az intézmény neve:	Autizmus SpektrumZavar Tanácsadó és Szolgáltató Központ Nappali Ellátó
Székhelye:	2890. Tata, Somogyi Béla út 39.
Ágazati azonosító:	
Nyújtott szolgáltatás típusa:	Fogyatékos személyek nappali ellátása , férőhelyszám: 15
Ellátási terület:	Komárom-Esztergom megye

1.2 Általános célok

Az Esőemberekért Egyesület (fenntartó) tevékenységének célja, hogy a jogszabályban meghatározott szociális feladatok megvalósítása érdekében komplex ellátórendszert alakítson ki és működtessen, annak érdekében, hogy a rászoruló egyének és csoportok megfelelő ellátásban részesüljenek, törekedve az állampolgárok érdekeinek megfelelő új, hatékonyabb szociálpolitikai eljárásmodok, mentálhigiénés szolgáltatások kidolgozására és gyakorlati alkalmazására.

A feladat ellátására létrehozott szociális intézmény olyan személyes gondoskodást nyújt, amely célzottabbá teszi a szükségletalapú ellátást, javítja a speciális szolgáltatáshoz jutás esélyeit, erősíti az ellátottak, a családok valamint az intézmény közötti együttműködést.

Az intézmény feladata, hogy segítséget nyújtson a szociálisan rászorulóknak (fogyatékos személyek) részére önálló életvitelük kialakításában, fenntartásában, valamint egészségi, mentális állapotukból,

vagy más okból származó problémáik megoldásában, ezen túlmenően alapvető fejlesztési- és terápiás tevékenységet végez.

Az intézmény kiemelt célja a nyújtott szolgáltatás minőségének, színvonalának és hatékonyságának folyamatos fejlesztése.

Cél továbbá az is, hogy a személyes gondoskodást végzőknek szakmai megbecsülést, fejlődést, esetmegbeszélést, szupervíziós lehetőséget nyújtsunk a napi feladatok elvégzéséhez.

Jelen szakmai program a fogyatékos személyek nappali ellátása alapszolgáltatásra vonatkozó szabályokat rögzíti.

1.3. A munkánkhoz kapcsolódó törvényi és rendeleti háttér

- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. III. törvény (a továbbiakban:Szt.)
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet (a továbbiakban szakmai Rendelet)
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet (a továbbiakban: Ir.)
- A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Sznyr.)
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban:Tr)
- Az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX. 18.) SZCSM rendelet (a továbbiakban: SZCSM rendelet)
- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény
- A fogyatékos személyek alapvizsgálatáról, a rehabilitációs alkalmassági vizsgálatról, továbbá a szociális intézményekben ellátott személyek állapotának felülvizsgálatáról szóló 92/2008. (IV. 23.) Kormányrendelet
- A súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII.9.) Kormányrendelet
- Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény
- Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény

- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.)
- A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.)
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Kormányrendelet
- A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet
- A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet
- A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről szóló 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet.
- a mindenkori hatályos költségvetési törvény.

II. Az ellátandó célcsoport és ellátandó terület jellemzői

Magyarországon a 2011-es népszámlálás során 490 578 személy, a teljes népesség 4,9 százaléka azonosította magát fogyatékossgal élőként. Tartósan betegnek ennél jóval többen tartják magukat: összesen 1 648 413 fő válaszolt igennel erre a kérdésre. Fogyatékossgal akadályozottak aránya a teljes népesség arányában a 2011-es KSH adatok alapján Komárom-Esztergom megyében 3,6 % volt, mely csaknem megegyezik az országos átlaggal. A fogyatékossgal élők és a teljes népesség lakóhelyének településtípus szerinti megoszlásában kismértékű az eltérés.

A Tatai Járás bemutatása:

A Tata Járás lakosság-száma 39 928 fő. Tata városában 23 458 fő lakik.

A Tatai Járásra vonatkozó adatok: Egy népességben belül a fogyatékkal élők számára kétféleképpen következtethetünk:

Elméleti számítással: a populáció 3 %-át valamilyen mértékű és fajtájú fogyatékosnak véve, a kistérség összlakosságából a fogyatékosok száma: 1180 fő.

A tatai járás 307 km²-en fekszik. A változatos felszínen – hegy, domb, és sík terület – 10 település található. Jó megközelíthetőségét a területén áthaladó vasúti és közúti főútvonal, autópálya biztosítja.

A kistérség történelmi nevezetességekben, műemlékekben, változatos természeti adottságokban gazdag. A kedvező adottságok ősidők óta lakottá tették Tata környékét: az őskor emberei által hátrahagyott gazdag leletanyag igazolja ezt. A rómaiak jelenlétéről is tárgyi emlékek sokasága tanúskodik.

A járás egyetlen városa **Tata** már az ősember megtelepedett itt a meleg vizes forrásoknak köszönhetően. Az írott történelem kezdete: a római birodalom pannóniai terjeszkedése is összefüggésbe hozható az egykori forrásokkal.

A város nevezetessége a vár. Luxemburgi Zsigmond (1387-1437) és Hunyadi Mátyás (1458-1490) királyok idején élte fénykorát, mint nyári királyi kastély.

A város gazdag céltörténeti múltjáról tanúskodnak a tatai múzeumban a céhek működését engedélyező okiratok. A XVIII. századi mezővárosban virágzó fajanszmanufaktúra jött létre.

Az egykori Tóvárost és a régi Tatát, a két mezővárost 1938-ban egyesítették. Tatát 1954-ben nyilvánították várossá.

Agostyán községet 1985-től csatolták a városhoz. Agostyán nevét először 1343-ban említi egy okirat. Lakóinak a közeli tatai vár ellátásában volt szerepük, de 1543-ban Agostyán elnéptelenedett, elpusztult, csak 1733-ban települt újjá, amikor Würzburgból és Bambergből érkeztek új lakók. A

községbeliek ma is őrzik nemzeti kultúrájukat.

A Tatai Járásban személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások

- a Tatai Kistérségi Többcélú Társulás formájában, a kistérség tíz településére vonatkozóan látja el a következő szociális alapszolgáltatási és szakellátási feladatokat:

- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- közösségi ellátások,
- támogató szolgáltatás,
- nappali ellátás, (fogyatékosok, idősek, hajléktalanok).
- éjjeli menedékhely.
- idősek otthona

Fogyatékosok Nappali Intézménye

A Szociális Alapellátó Intézmény fenntartásában működik.

A szolgáltatás célja az önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek habilitációja, rehabilitációja, szinten tartó fejlesztése.

A fogyatékos személyek családjának tehermentesítése napközbeni felügyelet biztosításával, társas kapcsolatok kialakításának segítése, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítése, továbbá a fogyatékos személyek napközbeni étkeztetésének biztosítása.

2011. január 1-től a tanköteles és a tanítási év során nevelési, oktatási intézményi ellátásban részesülő fogyatékos gyermek is ellátható a tanítási szünet ideje alatt.

Feladat:

- Az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatás nyújtása,
- Az alapvető szükségleteik kielégítéséhez szükséges szolgáltatások biztosítása: személyi tisztálkodás, személyes ruházat tisztítása
- Az ellátást igénybe vevők speciális szükségleteinek megfelelő szolgáltatások elérhetőségének megkönnyítése, segítése,
- Napi életritmus biztosítása életviteli gondozással, életvezetés segítségével,
- Egyéni igény szerint napi egyszeri meleg étel biztosítása,
- Egyéni és csoportos foglalkoztató és rehabilitációs programok szervezésében való részvétel biztosítása,
- Segítségnyújtás a környezettel való kapcsolattartásban,

- A csoportos foglalkozások mellett nagy hangsúlyt fektetnek az egyéni fejlesztésre, egyéni foglalkoztatásra,

Az intézmény 35 fő engedélyezett férőhellyel működik.

A fogyatékosok nappali ellátásának biztosítására újabb igények és szükséglet jelentkezik. Az intézményi elhelyezés azoknál a családoknál jelent segítséget, akik nem tudnak fogyatékos családtagjukról gondoskodni, mert aktív munkahelyük van, vagy szeretnék munkát vállalni. Az autizmussal élők részére a speciális tudást igénylő ellátás biztosítására egyre növekvő igény mutatkozik. A napközben történő ellátás kiemelt jelentőségű azon hozzátartozók részére, akik a családban kívánnak szeretteikről gondoskodni. A családokkal való együttműködés azonban elengedhetetlen a minőségi szakmai munkavégzés érdekében.

Mindazt, ami az autizmussal élők, a halmozottan fogyatékos személyek fejlesztéséhez, rehabilitációjához szükséges, intézményünkben a fogyatékosok nappali ellátása biztosítani tudja.

Az ellátottak köre azon 3 év fölötti személyek, akik önellátásukban, kommunikációjukban, önkiszolgálásukban, társas kapcsolataikban folyamatos, tartós segítséget igényelnek, társaikkal szemben veszélyes magatartást nem tanúsítanak. Az ellátás igénybevételi szándékáról a jogosult és/vagy törvényes képviselője/ írásban nyilatkozik. Továbbá autizmus-specifikus gyógypedagógiai, pedagógiai fejlesztésben részesíthető az, akinek a speciális fejlesztése a köznevelési intézményben nem megoldott. Ez esetben a gyógypedagógiai szolgáltatási elem keretében a nappali ellátó intézmény szakembere a többségi intézmény munkatársainak tanácsadási feladatot is ellát.

Fogalmi rendszer szerint az értelmi fogyatékoság a központi idegrendszer fejlődését befolyásoló örökletes és környezeti hatások eredőjeképpen alakul ki, amelyek következtében az általános értelmi képesség az adott népesség átlagától-az első élet évektől kezdve – számottevően elmarad, és amely miatt az önálló életvezetés jelentősen akadályozott.

Autizmus: IQ értéktől függetlenül autistának kell tekinteni azt a személyt, aki a fejlődés átható (pervazív) zavarában szenved.

Egyéni különbségek: súlyosság, személyiség, életkor, nyelvi és értelmi képességek, életút, környezet.

Az egyén fejlődésén belül is szakadákszerű különbségek, változások a tünetek sokféleségében nyilvánulnak meg. Gyakran társul értelmi-, érzékszervi fogyatékosággal, epilepsziával.

Nem nyújtható ellátás azon személynek, aki helyzetváltoztatásra még segédeszközzel sem képes.

A nappali ellátást az ellátottak részére próbaidővel biztosítja az intézmény. A próbaidő tartalma három hónapnál hosszabb nem lehet.

Településünkön az eddig biztosított értelmi fogyatékosok nappali ellátását igénybe vevők enyhe, illetve középsúlyos értelmi fogyatékosok, valamint autisták. Az ellátottak egészségi állapota koruknak megfelelő, születésük óta fogyatékkal élnek, a nyugaláshoz nem rendelkeznek elegendő munkaviszonnyal. A nemek összetétele heterogén. Ellátási, gondozási szükségleteik egyénenként változóak.

A férőhelyek fejlesztését az igények növekedése, a támogatott lakhatások elterjedése indokolja.

2.1. A szolgáltatás célja, feladata, alapelvei

A szolgáltatás működtetésével kiemelt cél a társadalomban a befogadó-elfogadó attitűd, a tolerancia és segítségnyújtási képesség erősítése, ezáltal is elősegítve a speciális bánásmódot igénylő fogyatékosok társadalmi esélyegyenlőségét. Az intézmény akkor tölti be feladatát, ha szolgáltatásai révén a fogyatékos személyek társadalmi elismerését és kiteljesedését segíteni tudja. Ennek érdekében az intézmény fejleszteni kívánja mindazokat a szolgáltatásokat, amelyek a fogyatékos személyek lehető legteljesebb társadalmi részvételét teszik lehetővé, az integrációt erősítik helyi és társadalmi szinten egyaránt.

A szolgáltatás célja

- az ellátási területen – elsősorban a Tatai Járás és Tata és környékén élő - **fogyatékos személyek, autizmussal élők** nappali elfoglaltságának megszervezése, akik állandó orvosi felügyeletet nem igényelnek, és veszélyeztető magatartást nem tanúsítanak.
- a szolgáltatás keretében az egyéni fejlesztési tervek segítségével a fejlődésüket elősegíteni.
- arra törekedni, hogy az épek társadalmába való beilleszkedésük könnyebb legyen.
- elérni azt, hogy valódi választási lehetőségeik legyenek.
- További cél az igénybevevők általános egészségi-, és mentális állapotának megfelelő, szükséges mértékű támogatás és **autizmus-specifikus gyógypedagógia és pedagógiai fejlesztés, tanácsadás biztosítása** annak érdekében, hogy a szolgáltatás az ellátottak számára az egyénileg elérhető legmagasabb életminőség megélését garantálja.

A szakmai munka legfontosabb célja az ellátott testi, lelki egészségét, önállóságát fejleszteni, hogy azt minél tovább megőrizze. Az intézmény gondoskodik a mentálhigiénés ellátásról, ezen belül:

- Személyre szabott bánásmódról.
- Egyéni- és kiscsoportos fejlesztésekről
- Biztosítja az intézmény az egyéni- és társas szabadidő eltöltésének feltételeit.
- Az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartását segíti.

- Gondozási, fejlesztési, illetve a rehabilitációs tervek megvalósítását segíti.
- A hitélet és a társas kapcsolatok kialakulásában és megvalósulásában segítséget nyújt.
- Támogatja a társas kapcsolatok kialakulását és működését.

A szolgáltatás alapelvei:

A szociális szakemberek tevékenységüket a Szociális Munka Etikai Kódexe alapján végzik.

A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán, vagy egyáltalán nem képesek élni. Az intézmény szakmai munkáját azon alapelvek alapján végzi, mely tiszteletben tartja a fogyatékos emberek méltóságát, függetlenségét, önrendelkezését, szabadságát, egyéniségét úgy, hogy rendelkezhessenek „a közösségben való életre és másokkal egyenlő szabad döntésre”. A nyújtott szolgáltatásnak támogatnia kell „a közösségi élet lehetőségét és a közösségbeli integrációt, valamint a közösségtől való elszigetelődés és kirekesztődés” megelőzését. A szolgáltatás az igényekhez igazított, segíti az univerzális, többségi szolgáltatások elérését.

Szolgáltatásait úgy szervezi és biztosítja, hogy az intézmény ellátottait támogató technikákkal segíti, hogy minél tovább megőrizhessék önálló képességeiket, önállóságukat, társadalmi kapcsolataikat.

Ahhoz, hogy a fogyatékos személyek a társadalom egyenrangú tagjai legyenek, és emberi jogaik érvényesülhessenek, a következő elveket kell szem előtt tartani:

- A rehabilitáció elvének: megfelelően a fogyatékos embereket gondozásuk, személyi segítségük, munkájuk, szabadidejük eltöltése során képessé kell tenni arra, hogy érdemi erőfeszítéseket tehessenek állapotuk és képességeik javítására, vagy azok romlásának megállítására, lassítására.
- A prevenció elve: értelmében a lehetőségekhez képességektől függően segíteni kell az intézményben élőket abban, hogy állapotuk a lehető legnagyobb mértékben javuljon, szinten maradjon, vagy az elkerülhetetlen állapotromlás üteme minél inkább lelassuljon.
- A normalizáció és participáció elve: alapján a képességekhez mért lehető legjobb szintű társadalmi beillesztés a cél, ehhez nem a fogyatékos személy hiányzó képességeit kell pótolni, hanem az életkörülményeit úgy alakítani, hogy abban képességeinek maximumát nyújtva teljes emberi életet élhessen, részt vehessen a társadalmi életben.
- Az integráció elve: feltételezi, hogy a fogyatékos emberek kapcsolatot létesíthessenek és kapcsolatot tarthassanak fenn más emberekkel és a társadalom, gazdasági intézmények legszélesebb körével. Az érintkezés feltételeinek biztosítása magába foglalja a fizikai helyváltoztatásához szükséges sajátos körülmények erősítését (közlekedés, akadálymentesítés, info - kommunikációs akadálymentesítés).

- Az önrendelkezés elve: értelmében a fogyatékos emberek megmaradt képességeik és lehetőségeik keretein belül szabadon rendelkezhetnek életük alakításáról, valamint az általuk helyesnek, tisztességesnek tartott és érdekeiknek megfelelő elveket követhessék. Az önállóság kiterjed a személyes mozgás, az idő, a tulajdonjog feletti önrendelkezésre, a közintézményekhez való eljutás lehetőségének biztosítására.
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmának és az előnyben részesítés kötelezettségének elvei: a társadalom valamennyi területén érvényesítendő elvek. Fogyatékos személy nem részesülhet hátrányos megkülönböztetésben, rá nézve sérelmes elbírálásban, kirekesztésben, fogyatékosága miatt nem lehet korlátozott a más emberek számára elérhető közjavakhoz való hozzáférésben.

III. A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek

3.1. A megvalósítani kívánt program

A nyújtott ellátás keretében az ellátást igénybevevő testi-lelki aktivitásának megtartására törekedve kommunikációs és társas kapcsolati fejlesztésekkel, szellemi- és kreatív foglalkozások segítségével - a lehetőséget figyelembe véve -, a lehető legjobb eredményt igyekszünk elérni.

A napi tevékenységük és foglalkoztatásuk megszervezése, szabadidejük hasznos eltöltése, közösségi programok megszervezése napirend és heti-rend alapján történik, melyek havi- és éves tervekbe rendezettek. A tervek és a napirend kialakításánál figyelemmel kell lenni egyéni érdeklődésükre, meglévő képességeikre, készségekre, fizikai teljesítőképességükre. Fontos, hogy az elszigetelődés megelőzése érdekében a közösséghez tartozás élményét megéljék, egymással és másokkal szemben empátiájuk, toleranciájuk, elfogadásuk erősödjön. Mindez magával vonja kommunikációs, alkalmazkodási, adaptációs készségeik fejlesztését is. Feladat, hogy közösségi szellemet elsajátítsák, hogy törődjenek másikkal, arra rászoruló embertársukkal

Nyitott programokkal biztosítva van a szélesebb családdal, a társadalommal a folyamatos kapcsolattartás.

Az egyéni- és társas szabadidős programok közötti választások segítik a személyeket abban, hogy a naponta megéljék a választás lehetőségét. A külső szabadidős programok szervezésével, a közösségi, a kulturális életbe való egyenjogú részvétel elősegítését célozzuk meg.

Az egészséges életmódot felvilágosító programokkal és tanácsadás keretében segítjük, lehetőséget biztosítunk a mozgásfejlesztésre. Segítjük az egészségügyi szakellátáshoz való hozzájutást.

Tanácsadással, készségfejlesztéssel támogatjuk a lehető legönállóbb életvitelt.

Szakmai tervek:

- A városban működő intézményekkel együttműködések kialakítása és fenntartása, programok szervezése.
- Az ellátottak által készített élelmiszer- és kézműves termékek bemutatása, kiállítása, ismertetése.
- Közösségfejlesztés, a közösség kohéziós erejének növelése, összetartás, izoláció csökkentése.

- Családokat segítő egyéb speciális szolgáltatásainkban való részvétel biztosítása.
- Autizmus-tanácsadás, intézmény kiválasztása, otthoni együttéléshez szükséges autizmus-eszközök biztosítása
- Együttműködő partnerekkel való közös programok szervezése, civil szervezetek programjainak látogatása.
- Szakmai integráló szerep erősítése a szociális alapszolgáltatások, a köznevelés területén.
- Szociális- és köznevelési szakemberek autizmus-szakmai jártasságának és készségeinek fejlesztése.
- Speciális szakemberek (egészségügyi, munkaügyi, gazdasági, stb.) bevonása a program típusától függően.

3.2. Létrejövő kapacitások

A nappali ellátást biztosító szakmai egység az intézmény a Tata, Somogyi Béla út 39 alatt álló épületben kezdené meg működését. Az intézmény a város központjában helyezkedik el, a buszmegálló 100 méterre van. Az épület tárgyi feltételei (emeleti rész: 2 csoportszoba, pihenőtér, fejlesztő helyiség, vizesblokkok – nemenkénti bontásban; földszint: fizikailag akadálymentes, itt található csoportszoba, étkező és foglalkoztatást biztosító helyiségek, nemenkénti és akadálymentes vizesblokkok) biztosítják alapfelszereltségükkel a szakmai munka körülményeit. A földszinti térben időbeni elkülönítéssel biztosíthatók az egyesület akkreditált foglalkoztatójával közös terekben a szolgáltatások. Lehetőség van a közösségi együttlétre, a pihenésre, személyi tisztálkodásra, a hideg étel elfogyasztására. A parkosított udvar kialakítása alkalmas a pihenésre, szabad levegőn való mozgásra, sétálásra. Az udvarban biztosítottak a parkolók. A szállítást a HELP Nonprofit Kft Támogató Szolgálata biztosítja.

Kapacitás: 15 fő.

Az egyesület által fenntartott Szent Gergely Lakóotthonban (Támogatott Lakhatásban) élő 8 fő felnőtt számára gyógypedagógiai-, pedagógiai szolgáltatások, és tanácsadás elemek biztosítása, valamint 7 fő gyermekkorú autizmussal élő számára ugyanezek a szolgáltatási elemek mellett valamennyi szociális szolgáltatási elemet biztosítunk. A felnőtt csoport számára az egyéni szükséglet-felmérések szerinti egyéb szolgáltatási elemeket a Szent Gergely Támogatott Lakhatás a saját keretei között biztosítja. Ennek megfelelően **2 gondozási csoportról** beszélhetünk, akik időben elkülönülve kapják meg a szolgáltatásokat: a tanköteles korú gyermekek a mindenkor érvényes tanrend szerinti tanítás nélküli napokon, iskolai szüneteket jelentő napokon, míg a felnőttek hétfőtől péntekig terjedő időszakokban.

A feladat-ellátáshoz 1 fő autizmus-szakirányú gyógypedagógus végzettségű vezető munkatárs és 2

fő autizmus-specifikus szolgáltatósszervező áll rendelkezésre heti 40 órában a teljes nyitvatartási időben.

Étkezés

Az intézmény lehetőséget biztosít egyéni igény szerint a reggeli, tízórai vagy egyéb hideg étel elfogyasztására.

Környezeti higiénia

A higiénia iránti személyes igény a mentális és fizikai jóléthez való hozzájárulás elősegítése. Az ellátottak tiszta, higiénes környezetének biztosítását az ellátottak, és a velük foglalkozó szakemberek közösen végzik.

Ruházat, textília

A nappali ellátottak saját ruházatukat, tisztálkodási textíliájukat használják.

Egészségügyi ellátás

Az egészségügyi ellátás keretében az intézmény gondoskodik egészségmegőrzést szolgáló felvilágosításról, személyi higiéne biztosításáról, az étkezésben, a folyadékpótlásban, a hely- és helyzetváltoztatásban való segítségnyújtásról, szükség esetén közreműködik szakorvosi vizsgálathoz, sürgősségi ellátáshoz, kórházi kezeléshez, szűrővizsgálatokhoz való hozzáférés megszervezésében (időpontfoglalás, kapcsolattartás támogatószolgálattal, betegszállítóval, mentőszolgálattal, ellátott átadása egészségügyi személyzetnek, felügyelet biztosítása az ellátott átadásáig)

Szociális és mentálhigiénés ellátás biztosítása

Szükséges, hogy a nappali ellátást igénybe vevők jól képzett, elkötelezett munkatársak támogatásával megőrizték önállóságukat, önellátó képességüket, autonómiájukat, emberi méltóságukat, társadalmi-, közösségi integrációjukat, családi kapcsolataikat, aktivitásukat.

Szolgáltatás nyújtása körében kiemelt feladat az ellátottak önálló életvezetéssel kapcsolatos képességeinek kialakítása, mely elősegíti a társadalomba való beilleszkedést (földrajzi, funkcionális, szociális, személyes, társadalmi, organizatorikus). Továbbá a problémamegoldó képesség elsajátítása, a téri tájékozódó képesség kialakítása szűkebb és tágabb környezetükben, önálló felelősségteljes gondolkodás elsajátítása, életkori sajátosságaiknak megfelelő tartalmi elemek kiválasztása, napi életritmus biztosítása életviteli, életvezetési támogatással.

A szolgáltatást igénybe vevők napi tevékenységüknek és foglalkoztatásuknak megszervezése, szabadidejük hasznos eltöltésének irányítása, különféle közösségi programok szervezése. Munkafeladatok és a szabadidő eltöltésének szétválasztása, foglalkoztatás.

Gyógypedagógiai ha/rehabilitáció

A fogyatékból adódó akadályozottság kompenzációjára szolgáló - a gyógypedagógia körébe tartozó - komplex tevékenységrendszer az igénybevevő, családja és környezete képességeinek legteljesebb kibontakoztatása, a funkciózavarok korrekciója a rehabilitáció érdekében.

Célja: Az adott személy fogyatékbához és személyiségéhez igazodó, általa megtanulható technikák, módszerek és eszközök alkalmazása a képességek fenntartása, fejlesztése érdekében, a lehető legmagasabb fokú önállóság eléréséhez. Komplex tevékenységrendszer: **felmérések végzése, célok kijelölése, módszerek, eszközök hozzárendelése és alkalmazása (terápiák, egyéni vagy csoportos fejlesztés), a visszajelzések alapján újratervezések, időszakosan újra felmérések végzése, amely a pedagógiai segítségnyújtást, a készségfejlesztést, a többi szolgáltatási elemet megalapozza, és a személyes gondoskodásnyújtások tartalmához iránymutatást ad.** (Függelék.

1. Függelék 2.)

A gyógypedagógiai fejlesztés egy komplex fejlesztés, amely a személy erősségeinek és gyengeségeinek feltérképezése után az erősségek hangsúlyozásával és a gyengeségek fejlesztésével fejti ki hatását. A fejlesztési folyamat a személyiség egészét veszi célba, a testi és pszichikai funkciókat, a tudás elsajátításának elemeit, a szolgáltatási elemet igénybevevő egész személyiségét, viselkedését, a társas viszonyulásait, teljesítményét kívánja befolyásolni. A fejlesztés egyénre szabott, figyelembe veszi az egyén sajátos problémáit, irányultságát.

Ezek a problémák sokrétűek és gyakran kevert specifikus zavarként, problémaként jelentkeznek (részképesség zavarok, speciális tanulási nehézségek, pszichés problémák, tanulási zavarok, kognitív zavarok, motivációs zavarok, társas kapcsolatok zavarai). A fejlesztés komplexitásából eredően hosszú, időigényes folyamat, csak akkor hatásos, ha pontosan meghatározható a cél és feladatrendszere, valamint a fejlesztésben résztvevők köre.

A fejlesztési folyamat része az adott személy fogyatékbához igazodó felmérések elvégzése, majd azok eredménye alapján gyógypedagógiai fejlesztési terv készítése; speciális eszközök, technikák, módszerek kidolgozása, az e körbe tartozó feladatok minél önállóbb elvégzése érdekében, pl. képes folyamatábrák, tablet, egyéb életvitelt könnyítő segédeszköz használati lehetőségének kidolgozása, ajánlása, megtanítása. A kidolgozás mindig az adott személy felméréseinek eredményéhez igazodik, a folyamatba bevonásra kerül a professzionális és lehetséges természetes támogatói környezetet. Fontos az összes **személyes szolgáltatást nyújtó munkatárs szakmai teamként történő összefogása, szakmai instruálása.**

Autista célcsoport esetében

Az autizmus szakirányú végzettségű gyógypedagógus az autizmus-szakmai teamet vezeti. A segítségnyújtások alapja a pontos, egyéni autizmus-szemponturn felmérések elkészítése, összegzése. Alapelv, hogy nem csupán a személy felmérését végezzük el, hanem a korábbi dokumentumainak vizsgálatát, a család és a korábbi ellátó hely szakembereinek véleményét, a komplex szükségletfelmérést is figyelembe vesszük. A sérült területek felmérése során a speciális eszközöket és módszereket, megfigyeléseket kell alkalmazni (pl. QUILL, TROG, VINELAND, TTAP), mely felmérések összesítése egy személyes gyógypedagógiai jellemzésben kerülnek összefoglalásra. Ezután kerülnek meghatározásra a rövid- és középtávú célok, az azokhoz vezető utak, melyek az egyéni szolgáltatási terv tartalmi alapját adják meg. A célokat az alábbi speciális területeken kell részletezni:

- Kommunikáció (expresszív, receptív)
- Szociális készségek/Társas viselkedés
- Tér-időszervezés
- Egyéni- és társas szabadidő eltöltés
- Munkakészségek/munkaviselkedés
- Önkiszolgálás
- Napi életvitel/háztartási tevékenységek
- Motiváció, viselkedés

Itt jegyezzük meg, hogy - amellet, hogy a cél a szinten tartás is lehet, mely az egyes életterülethez kapcsolódó gondozásban, felügyeletben, háztartáspótló tevékenységben tud megvalósulni, - az autizmusban minden természetes szituációt, szükséges kihasználni a tanításra, fejlesztésre. A segítségnyújtásban résztvevő munkatársaknak a fenti célokat, a közös módszertani alapokat az adott egyénre szabva kell alkalmazni: a kognitív viselkedés-terápiás eljárásokat, a vizuális segítségeket, a térben és időben történő tájékozódást segítő eszközöket, a szenzoros védelmet. A segítségnyújtás során építeni kell az autista személyek erősségeire: a vizuális memóriára, a tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodásra, a jó mechanikus memóriára, az egyes területeken megjelenő kiemelkedő koncentrációra, a (nem szociális tartalmú) kiemelkedő képességekre (pl. szó szerinti tanulás, zene). A típusos nehézségeket meg kell érteni,- ezekre ne alapozzunk! – mint pl. mások szempontjainak figyelembevétele, a saját tudással kapcsolatos belátási képesség, a belső motiváltság, a beszédértés (még jó beszédprodukció esetén is), a szó szerinti értelmezés, a változásokkal szembeni ellenállás. Jellemző még az egyenetlen képességprofil, a kiemelkedő képességek szigetszerű megjelenése. Kihívást jelentő viselkedésről viselkedéses jegyzőkönyvet

(STAR) kell készíteni, a megoldásokat egységesen kell alkalmazni. A gyógypedagógus vezetésével, heti rendszerességgel team-ülésein kell megbeszélni a tapasztalatokat, és szükség esetén a fejlesztési célokon módosításokat kell tenni.¹

Értelmi fogyatékos célcsoport esetében

Gyógypedagógiai segítségnyújtás keretében tanulási folyamat jellegzetességeinek megfelelő módszerek alkalmazását értjük.

A korábbi tapasztalatok felhasználásának, az általánosítás képességének korlátai, az egyszerűbb sémákban való gondolkodás miatt, ha lehet, kerülni kell az absztrakt fogalmak használatát a tanulási folyamatokban, előtérbe kell helyezni a konkrét példákkal való bemutatást, a szemléltetést, hasonlatok beemelését a mindennapok gyakorlatából. Fontos minél több érzékszerv bekapcsolása a tanulási, fejlesztési folyamatokba. Mindközül a legjelentősebb talán a vizuális megsegítés, mely nagyban segíti a könnyebb megértést. Az igénybevevők nagyrészt komplex nehézségekkel küzdenek, mind a beszédértés, a felidéző és megtartó emlékezet, mind a figyelem és egyéb kognitív képességek terén. Ennek megfelelően nem várható, hogy az egyszer elhangzott szóbeli instrukciókat azonnal, pontosan kövessék és ezekre később – akár hetek, hónapok elmúltával – is emlékezzenek. Az intézményes keretek között már rutinszerű tevékenységek - pl. öltözés, étkezések rendje, fürdés rendje stb. - alapvetően megváltoznak a támogatott életvitel során, így új rutinok kiépítésére lesz szükség, egyben az egyes tevékenységek elvégzését nagyobb önállóság mellett várjuk tőlük. Ezek kiépítését, a tevékenységek rögzülését fontos, hogy ne csak szóban, hanem vizuális úton is támogassák segítők, a fent említett nehézségeknek megfelelően. Akár egy saját füzet, amiben a legfontosabb tudnivalók találhatóak egy bizonyos témáról – pl. közlekedési táblák, akár egy emlékeztető kép vagy ábra a helyszínen, vagy a nap legfontosabb teendőit és tevékenységeit tartalmazó képes napirend, - mind az önállóság és kompetencia növelésének eszközei. Értelmi fogyatékos személyek életterében elengedhetetlenül fontosak az ilyen kisebb-nagyobb vizuális megsegítő eszközök, ábrák, piktogramok, melyek elkészítését, kialakítását mindig a személlyel közösen végezzük. Érdemes használni a technológia adta lehetőségeket, például egy tevékenység mobiltelefonnal felvehető videóra, vagy a főbb lépések lefotózhatók, így a személy számára ezek a későbbiek során is használhatóak emlékeztetőként.

Kommunikációs jellegzetességeknek megfelelő támogató technikák:

Az értelmi fogyatékos személyek körében jellemző a verbális kommunikáció akadályozottsága. Nagyon fontos, hogy olyan kommunikációs eszközt, módszert válasszunk a velük való közös

¹JanochLászlóné: HOGYAN? Útmutató füzet autizmussal élő emberek problémás viselkedésének értelmezéséhez,

munka során, amely a legjobb megértést biztosítja számukra. A kedvezőtlen döntések, konfliktusok hátterében esetükben gyakran kommunikációs problémák állnak, ezért szinte alapfeltétel a könnyen érthető kommunikáció (KÉK) szabályainak alkalmazása a mindennapokban, az e módon megszerkesztett, eligazító írásos, képes, ábrás információk elhelyezése akár a lakhatási ingatlanban, mely jelentősen megkönnyíti és biztonságossá teszi eligazodásukat a mindennapokban. Alapvetően fontos, hogy a támogató szakember mindig világos, egyértelmű, egyszerű módon közölje mondanivalóját az általa támogatott személlyel. Egyszerre csak egy dologról beszéljünk és ha lehet, kerüljük az absztrakt, elvont fogalmakat. Ott, ahol nem elég az egyszeri közlés, a könnyen érthető kommunikáció módszerét alkalmazva különböző dokumentumok, leírások, segédanyagok nagyon hasznos, illetve fontos elemei lehetnek az önállóság támogatásának.

Elvontabb, absztrakt fogalmak megismerésének és megértésének támogatására, az igénybevevő számára bonyolultabb tevékenységek (pl. ügyintézés menete) kivitelezésének támogatására, jogok, feladatok megismerésére, tehát szinte az összes életterületen hasznos lehet a könnyen érthető kommunikációval készült támogatás. A segítő szóbeli vagy tevőleges segítségét, magyarázatát kiegészítheti, sőt sokszor ki is válthatja a könnyen érthető kommunikációval készült tájékoztató, ismertető, emlékeztető anyag.

Súlyosan-halmazottan fogyatékos célcsoport esetében

Súlyosan-halmazottan fogyatékos embereknél gyakori a mozgásukban, helyváltoztatásukban való jelentős fizikai akadályozottság. Izomtónusuk, testtartásuk, helyváltoztatásuk segítéséhez speciális segédeszközökre van szükségük a mindennapos tevékenységek során. Mivel sok súlyosan-halmazottan fogyatékos lakó alig változtat testhelyzetet, fontos, hogy mozgásos szakemberrel (konduktor, gyógytornász, szomatopedagógus) együtt tervezzék meg, hogyan történjen a mindennapos átmozgatás, a szakszerű pozicionálás (fotelbe, kerekesszékekbe, babzsák fotelbe, függőágyba történő áthelyezés). Szükséges lehet régi és új segédeszközöket kipróbálni, ezek használatát megtanulni. Ha a lakó utaztatása speciális segítséget igényel, azt mozgásos szempontból is elő kell készíteni. Vannak olyan mozgásállapotok, amikor több rehabilitációs/habilitációs szakember együttműködésével alakíthatóak össze a mozgásállapot stabilizálását, javítását segítő hosszú- és rövidtávú egyéni mozgástervek, melynek mentén a mozgásterapeuták végezhetik mindennapos tevékenységeiket. Minden embernél az egyéni kommunikációs utakat kell feltárni ahhoz, hogy a súlyosan-halmazottan fogyatékos személy megmutathassa mi az, ami jó számára és mi az, ami nem, hogy megélhessék a kommunikáció kölcsönösségét, azt, hogy érdemes kommunikálni, mert megértésre találnak, dönthetnek, lehetőségek közül választhatnak saját életük

különböző színterein. Minden ember kommunikál, ha nem is mindig a megszokott módon. Nekünk kell felfedeznünk, hogy a súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek hogyan jelzik, ha valami kellemes vagy kellemetlen számukra; tudnak-e választani két dolog közül: tekintettel, érintéssel, fejfördítéssel. A preszimbolikus kommunikáció szintjén főleg arc kifejezésükre, hangadásukra, testbeszédükre, viselkedésükre figyelve értjük meg kommunikációjukat, illetve szükséges mások számára lefordítani azt, és számukra érthetővé tenni mások verbális üzeneteit. Ehhez szükség van egy állandó személyi segítőre, aki rá tud hangolódni az egyénre és kommunikációs utakat talál a súlyosan-halmozottan fogyatékos személyhez. Kommunikációs szakember segítségével egyénenként kell feltérképezni, hogy milyen augmentatív és alternatív kommunikációs (AAK) módszer használható egy-egy embernél. Van, aki a lélegzésével, szemével, érintéssel kommunikál, másoknál tárgyak, fényképek is használhatóak lesznek nemcsak arra, hogy mi közöljük velük, mi fog vele történni, de hogy ő is kifejezhesse választásait, vágyait, gondolatait. Az augmentatív és alternatív kommunikációnak (AAK) részei olyan egyszerű kapcsolók, szimbólumtáblák és egyéb segédeszközök, melyek használata a mindennapokban segíti a súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek önállóbbá válását, lehetővé teszi számukra az önrendelkezést, a kölcsönösség kialakítását társaikkal, gondozóikkal való kommunikációjukban. Ezek az eszközök az úgynevezett információ-kommunikációs akadálymentesítés részei, használatukhoz minden rászorulóknak alapvető emberi joga van.

A szolgáltatásokat egyrészt egyénileg, másrészt a képességeket, készségeket, az egyéni élethelyzetet is figyelembe véve gondozási csoportokba nyújtjuk. Rendezvényeink, ünnepségeink nyitottak, szertettel várjuk a családtagokat, hozzátartozókat, érdeklődőket is.

Szinten tartó, fejlesztő tevékenységek végzése napi rendszerességgel célszerű, hogy történjen, előre hónapokra lebontott munkaterv szerint, a meghatározott területeken különböző módszerekkel. A mindennapi élethez szükséges ismeretek bővítése felöleli a háztartás, közlekedés, bevásárlás, ház körüli munkák, szórakozási lehetőségek, társadalmi ismeretek szélesítését. Az egyéni fejlesztések a szintfelmérések eredményei alapján történhetnek, az ellátottal, esetenként a törvényes képviselővel való egyeztetés után. Az egyéni képességek, a személyes problémák kerülnek ezeken az alkalmakon előtérbe.

Az egészséges életmódhoz a fizikai erőnlét hozzátartozik. Az ellátottnál a mozgásra több okból is szükség van, pl. a kóros elhízás, az izomgyengeség elkerülése, öröm, kihívások megélése, a napi mozgás igény szintté alakítása miatt. A fejlesztés része a napi séta, gyaloglás.

Az integrációt segítő programok célja a fogyatékkal élő emberek társadalomban való elfogadása, aktivizálása, fontos a fogyatékkal élőkkel szemben kialakult félelmek, hiedelmek eloszlatása. Törekedni kell ellátottaink tudatos fejlesztésére, a társadalmilag elvárt viselkedési formák elsajátítására. lehetőségei a nyílt bemutatók, ismertetők, foglalkozások tartása, kézműves foglalkozás keretében készített tárgyakból kiállítás szervezése, felsőfokú oktatásban részt vevő hallgatók részére terepgyakorlat biztosítása.

Az ellátottak számára harmonikus, kiegyensúlyozott környezetet igyekszünk biztosítani a rendszeres napirend kialakításával, az ellátottak igényeit figyelembe véve, szabadidő eltöltéséhez csendes, nyugodt körülmények megteremtésével, kényelmes otthonos belső tér kialakításával.

A vallásgyakorlás mindenki számára nyitott lehetőség.

Ünnepekhez, jeles eseményekhez kötődő alkalmakat megtartunk. Ilyen program lehet pl. „Alkossunk együtt” Farsang, nőnap, egészség nap, anyák napja, költészet nap, adventi készülődés, olvasó kör, mikulás ünnepség, karácsonyi műsor.

A munkatársak feladata az, hogy a rendszeres napirend használatával támogatást nyújtsanak az egészséges életritmus kialakításában. Segítsék a munkavégzésre, szabad idő eltöltésre, a munka és a szabadidő megfelelő arányának, ésszerű szétválasztásának elsajátítását. A fejlesztő tevékenységek keretében segítséget nyújtsanak az életvitel kialakításában, fenntartásában. Szervezenek egyéni és társas szabadidős programokat. A programok megszervezésében figyelembe kell venni, hogy tartalmas, számukra vonzó programon vegyenek részt. Támogatást nyújtsanak a pénz ismerete, kezelése területén. Segítséget nyújtsanak a családdal, civil szervezettel való kapcsolattartásban.

3.3. Feladatellátás módja

Az intézmény dolgozóinak heti 40 órában valósul meg a munkarendje, hétfőtől péntekig napi 7 óra, szombaton 6 óra munkaidőben. Az intézmény nyitvatartási rendje munkanapokon 9.00 órától – 16.00 óráig, szombaton 9-15 óráig tart. A szakemberek az érdeklődők és az ellátottak hozzátartozói részére igény szerint tartanak fogadóórát. Az intézményvezető megszervezi a helyettesítés rendjét, gondoskodik a szakmai dokumentáció vezetéséről és ellenőrzi azt.

IV. Más intézményekkel való együttműködés módja

Az intézményen belül az összehangolt, szervezett és egységes munkavégzés érdekében team-ülések összehívása történik, ennek szakmai vezetője az autizmus-szakirányú végzettségű gyógypedagógus. A szociális szakemberek röviden beszámolnak a végzett munkájukról, együtt értékelik eredményességüket, az esetleges kudarcok elkerülésére megoldási javaslatokat tesznek.

Az intézmény a tevékenysége során együttműködik más szervezetekkel, a településen működő minden köznevelési (óvoda, iskola, középiskola), közművelődési intézménnyel, akkreditált és fejlesztő foglalkoztatókkal, szociális szolgáltatóval, elsősorban:

- Szent Gergely Lakóotthon $\Rightarrow$ Támogatott Lakhatás
 - Megállapodás alapján az egyéni szükséglet-felmérésekben rögzített szociális szolgáltatásokból a gyógypedagógiai-, pedagógia szolgáltatások és a tanácsadások egy részének biztosítása
- HELP Nonprofit Kft
 - szállítási szolgáltatás igénybevétele alkalmanként
- Launai Ált. Isk. – Neszmély; Kincseskert Óvoda – Tata; Csillagsziget Bölcsőde – Tata; Logopédiai Óvoda – Tatabánya; Bárdos Gimnázium – Tatabánya; Naszályi Óvoda és Bölcsőde és más köznevelési és szociális ellátó
 - a gyermekkorú autisták többségi ellátóinak szakembereivel tanácsadás keretében konzultáció, autizmus-módszerek és eszközök alkalmazásának általánosítása
- KEMŐ Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
 - Köznevelési intézmény keresése iskolaváltáskor
- KEM Pedagógiai Szakszolgálatok
 - Egyeztetés a többségi intézményekben történő egyéb fejlesztések tárgyában
- Városkapu Zrt és intézményei
 - Szabadidős tevékenységek
- KEM Múzeumok Igazgatósága
 - Múzeumpedagógiai órák látogatása
 - Szabadidős tevékenységek
- M.Zs. Városi Könyvtár
 - Könyvtári órák látogatása
 - Szabadidős tevékenységek
- Érdekvédelmi szervezetek (ÉFOÉSZ, AOSZ)
 - Tagsági kártyák, jogi segítségnyújtás stb.

- Ellátottjogi képviselő
- Panasztétel

Az intézmény szakmai kapcsolatai kiterjednek az illetékes kormányhivatali szervekre, polgármesteri hivatalok osztályaira, csoportjaira (építésügy, szociális, költségvetési, stb.), egészségügyi szolgáltatást nyújtókra (házi orvosok, szakorvosok, kórházi szociális munkások, fekvőbeteg ellátó intézmények), illetékes egészségbiztosítási pénztár, nyugdíjbiztosítási igazgatóság, helyi munkaügyi kirendeltség, rendőrség, bíróság, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálat, közüzemi szolgáltatók (Főgáz, E-on, stb.).

V. Az ellátandó célcsoport megnevezése

5.1. Az ellátandó célcsoport jellemzői

Magyarországon a 2016-os mikrocenzus adatai szerint 408 ezer személy él valamilyen fogyatékkal, így a népesség 4.3 százaléka számol be valamilyen nehezítettségről. A fogyatékkal élők között a legtöbben mozgásukban korlátozottak, de jelentős csoportot képeznek a gyengénlátók, a nagyothallók, a mentálisan sérültek illetve a súlyos belszervi fogyatékossgal élők is, akik egyenként mintegy 34-67 ezer fős sokaságot alkotnak.

2011-2016. között 25 százalékkal (11 ezer fővel) nőtt az értelmi sérültek és 74 százalékkal (3 800 fővel) az autizmussal élők létszáma. Így az előbbieket létszáma 2016-ra meghaladta az 50 ezret, utóbbiaké a 9 ezer főt. Minden második fogyatékkal élő lakost súlyosan, mintegy háromtizedüket mérsékelten akadályozza valamilyen egészségügyi probléma a mindennapi tevékenységekben. Iskolázottság szerint a kevésbé iskolázottak közül többen élnek valamilyen fogyatékossgal, mint a képzettebbek. A fogyatékkal élők alig több mint harmada érettségizett. Az érintettek legtöbbször a munkavégzés és a tanulás terén érzik magukat hátrányban. Összességében több mint kétharmaduk tapasztal a társadalomban való részvételt illetően akadályoztatást. Minden második embernek okoz gondot a közlekedés, az önellátásban akadályozottak aránya 2016-ra elérte a 30 százalékot. A családi életben akadályozottak száma 28 százalékkal nőtt.

Hátrányos megkülönböztetésről az akadályozottak ötöde számol be, leginkább a foglalkoztatásban, közlekedésben és egészségügyi ellátásban. (Adatok: KSH.)

A fogyatékossgal akadályozottak aránya Komárom-Esztergom megyében megegyezik az országos átlaggal. A fogyatékossgal élők és a teljes népesség lakóhelyének településtípus szerinti

megoszlásában kismértékű az eltérés.

5.2. Az ellátandó célcsoport megnevezése

Az ellátottak köre a Szent Gergely Támogatott Lakhatásban élők és azon 3 év fölötti személyek, akik önellátásukban, kommunikációjukban, önkiszolgálásukban, társas kapcsolataikban folyamatos, tartós segítséget igényelnek, társaikkal szemben veszélyes magatartást nem tanúsítanak. Az ellátás igénybevételi szándékáról a jogosult és/vagy törvényes képviselője/ írásban nyilatkozik. Továbbá autizmus-specifikus gyógypedagógiai, pedagógiai fejlesztésben részesíthető a nem iskolalátogatási napokon az, akinek a speciális fejlesztése a köznevelési intézményben nem megoldott. Ez esetben az autizmussal élő gyermek autizmus-specifikus egyéni és kiscsoportos (társas kapcsolati) fejlesztése mellett a gyógypedagógiai-, pedagógiai és tanácsadási szolgáltatási elemek keretében a nappali ellátó intézmény szakembere a többségi intézmény munkatársainak tanácsadási feladatot is ellát.

Nem nyújthat ellátást azon személynek, aki veszélyeztető magatartást tanúsít, vagy orvosi ellátást és állandó ápolást igényel, illetve a gyermekkorúak esetében kötelező iskolalátogatási időszaka van.

A fogyatékos személyek nappali ellátását az ellátottak részére próbaidővel biztosítja az intézmény. A próbaidő tartama három hónap.

Személyi és tárgyi eszközeinket, valamint a szükségleteket figyelembe véve az autizmussal- és a kapcsolódó fogyatékossgal élők – akár magas támogatási szükséglettel bírók - vannak a fókuszban. Azon súlyos, halmozottan fogyatékkal élők, akik mozgásukban teljes támogatást igényelnek, szakápolását, ápolását, gondozását kizárólag akkor vállaljuk, ha a szükségletei kielégítéséhez elengedhetetlen plusz feltételekkel és szakértelemmel rendelkezünk, ami pillanatnyilag nem adott. A fejlesztés a fenntartó feladata.

Az autizmus jellemzői: az autizmus a viselkedés jellemző tüneteivel leírható állapot. A központi idegrendszer fejlődését és működését érintő károsodás következménye a kommunikáció, a szociális interakciók és a rugalmas viselkedésszervezés területein mutatkozó fejlődési zavar, amelyhez gyakran társul valamilyen szenzoros érzékelési alul- vagy felülműködés (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízérzékelés). Ezek összessége az autizmus spektrum zavar, mely összetettségéből és súlyosságából adódóan, az adott személy személyiségétől, tapasztalataitól, az esetleges társult problémáktól függően rendkívül változatos viselkedéses tünetekben nyilvánul meg. A fejlődési

zavar az intellektus bármely szintjén előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos vagy átlag feletti intelligencia mellett éppúgy, mint értelmi fogyatékkal együtt. Egész életen át fennáll, jelen tudásunk szerint nem megelőzhető és nem gyógyítható, de megfelelő terápiával igen jó eredmények érhető el az autizmus okozta nehézségekkel való megküzdésben.

Alapelv: minden természetes szituációt szükséges kihasználni a tanításra, a fejlesztésre. Autizmus ellátásban a tanításon, fejlesztésen van a hangsúly, így különösen fontos a készségfejlesztés, a pedagógiai és gyógypedagógiai segítségnyújtás. Valamennyi segítségnyújtási területen azonban az autizmus alábbi módszereit és eszközeit kell használni. Autizmussal élő személyek esetében az „Egészségügyi szakmai irányelv – az Autizmusról, az Autizmus spektrum zavarról” (2020) c. dokumentum alapján végezzük a beavatkozásokat.

Az alább felsorolt „ajánlásokat”, melyekre a nappali ellátásban és a TL-ben is az összes releváns szolgáltatási elem nyújtásánál figyelemmel kell lenni, itt említjük meg, a szolgáltatási elemek alá bontva csak a többletet jelentő módszert, példákat jelöljük.

Beavatkozások

- Önkiszolgálás: a gyógypedagógus által felmért értési és közlési szinteknek (szimbólumértés, expresszív és receptív kommunikáció szintje) megfelelő vizuális segítségek (pl. folyamatábrák), vagy más, egyénre szabott támogatások alkalmazása.
- Időtartás, időfogalom értése: időtartást segítő eszközök (napirend, timer, idősáv, homokóra stb.) alkalmazása.
- Társas kapcsolatok: a mikrokörnyezeti közösségben (közösség) az értékek és megértetések segítése, szituációk, kontextusok megértésének segítése, a félreérthető helyzetekben a konfliktusok megelőzése, kialakult konfliktusok kezelése. Kihívást jelentő viselkedések esetén a viselkedéses jegyzőkönyv vezetése. Szükség esetén a környezet és a tevékenységek adaptálása a kihívást jelentő viselkedések megelőzése érdekében. A társas megértést és adaptív viselkedést támogató autizmus-specifikus módszerek egyénre szabott alkalmazása (pl. viselkedési szabályok, szociális körök, én-könyv, személyes napló, szociális történetek, videó-modell).
- Kommunikáció: az egyéni felméréseknek megfelelően, amennyiben szükséges, augmentatív-alternatív kommunikációs eszközök használatának támogatása, az egyedi eszközök elkészítése, szükség esetén pótlása, a közösségben történő alkalmazás folyamatos támogatása.
- Napi szervezés: a napirend megalkotásában és követésében a felméréseknek megfelelő szintű segítségnyújtás.

- Tér-idő szervezés: szükség esetén a hívókártyák elhelyezésének ellenőrzése, az egyénre szabott napirendi és egyéb vizuális eszközök rendben tartása, pótlása.
- Szabadidő: különféle, a szabadidő önálló és társas eltöltését támogató egyedi eszköz (pl. választótábla, strukturált szabadidős eszköz) biztosítása, a tevékenység végzéséhez szükséges segítség nyújtása.
- A készségfejlesztést végző szakember konzultációja a gyógypedagógussal az alkalmazott eszközök és módszerek tekintetében, a kihívást jelentő viselkedések megelőzéséről és kezeléséről. A kialakult, illetve kialakulóban lévő készségek gyakorlása a mindennapokban a gondozás során természetes helyzetekben.
- Szenzoros védelem biztosítása: az autista személy saját megküzdési stratégiáinak támogatása (pl. vegye fel a fülvédőjét, ha zavarják a zajok), vagy a környezet módosítása oly módon, hogy megelőzhetők legyenek a túlérzékenységből fakadó nehézségek, illetve az esetleges ingerkereső viselkedésből fakadó balesetek, mások életminőségét negatívan befolyásoló helyzetek.
- Társuló pszichiátriai problémáknál is számításba kell venni a pszicho-szociális beavatkozásokat, ezen belül a kognitív viselkedésterápia alkalmazását az autizmus spektrum zavarral élő felnőtteknél; amennyiben az indokolt a komorbid pszichiátriai zavarok kezelésében. (ajánlás) [3, 101, 102, 104]².

VI. A fenntartó által az 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet 2 §-a 1) pontja alapján biztosított szolgáltatási elemek

A fogyatékos személyek nappali ellátásának lehetséges szolgáltatási elemei, melyet az intézményünk a célcsoport igényeihez igazodva szükség szerint biztosít: **tanácsadás, készségfejlesztés, háztartási vagy háztartáspótló segítségnyújtás, étkeztetés, esetkezelés, felügyelet, gondozás, közösségfejlesztés, gyógypedagógiai segítségnyújtás, pedagógiai segítségnyújtás.**

A szolgáltatási elem a szolgáltatás részeként megjelenő tevékenységek összessége. A fogyatékkal élők nappali ellátása az alábbi szolgáltatási elemeket biztosítja.

Horizontális elemek:

- **tanácsadás:** az igénybe vevő bevonásával történő, jogait, lehetőségeit figyelembe vevő, kérdésére reagáló, élethelyzetének, szükségleteinek megfelelő vélemény, javaslat kialakítás folyamat, a megfelelő információ átadása valamilyen egyszerű vagy speciális felkészültséget igénylő témában, amely valamilyen cselekvésre, magatartásra ösztönöz, vagy nemkívánatos

² Egészségügyi szakmai irányelv – az Autizmusról, az Autizmus spektrum zavarról” (2017) c. dokumentum
<https://www.autizmus.hu/single-post/2017/03/24/Az-%C3%BAj-szakmai-ir%C3%A1nyelv-megjelent>

cselekvés, magatartás elkerülésére irányul. A tanácsadás szolgáltatási elemet elsősorban fogyatékos személyek vehetik igénybe, de igény szerint az őket támogató, környezetükben élő személyek is. A tanácsadás során biztosítjuk, hogy az igénybevevő igény szerinti számára érthető formában tájékoztatást kapjon, azaz kellő mennyiségű és minőségű információhoz jusson. A fogyatékos személyeknek ezáltal lehetősége nyílik az önálló vagy segítséggel történő ügyintézésre, a képességeikhez mért önrendelkező, önsegítő és öngondoskodó attitűd kialakítására, fejlesztésére. A tanácsadás szolgáltatási elemet két formában biztosítjuk, általános információnyújtással, valamint egyénre szabott tanácsadással. A szolgáltatást abban az esetben, ha speciális ismeretekre van szükség, úgy biztosítjuk, hogy a megfelelő kompetenciával rendelkező szakemberek, szervezetek felé irányítjuk az igénybevevőt. **A nappali ellátásban a tanácsadás szolgáltatási elem keretében nyújtott szolgáltatások: a viselkedés-eltérések kezelése, beavatkozásokra javaslattétel a szakemberek számára; életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése, (napi tevékenység strukturálása, családi kapcsolatok javítása, fenntartása), valamint hivatalos ügyek intézésének segítése (egészségügyi, szociális ügyintézés, munkahely keresés: akkreditált vagy nyílt munkaerő-piaci munkáltatók). Az egyéni szempontból reális foglalkoztató, a fejlesztő foglalkoztatás lehetősége a fenntartó egyesület keretein belül helyben biztosított.**

Alkalmazott munkarendek: egyéni esetkezelés, csoportmunka

- **esetkezelés:** az igénybe vevő(k) szükségleteinek kielégítésére (céljai elérésére, problémájának megoldására) irányuló, megállapodáson, illetve együttműködésen alapuló, tervszerű segítő kapcsolat, amely során számba veszik és mozgósítják az igénybe vevő(k) saját és a támogató környezete erőforrásait, továbbá azokat a szolgáltatásokat és juttatásokat, amelyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe.

Az igénybevevő és a személyes szolgáltatást nyújtó személy bizalmi alapú együttműködésének kialakítása, fenntartása annak érdekében, hogy az egyéni szolgáltatási tervben megfogalmazott célokat elérjék, a napi ad hoc problémákat megoldják. Fontos, hogy a célok elérését és a problémák megoldását együtt átgondolt és tervezett lépésekre lebontva, azokat értelmezve, az igénybevevő saját és támogató környezetének erőforrásait használva valósítsák meg.

A célok megvalósulásáért az esetfelelős felel. A hatályos jogszabály szerint³ egyidejűleg legfeljebb 24 igénybevevő tartozhat egy esetfelelőshöz, aki kompetens az egyének képességei, nehézségei és a mindennapi életvitel, az általuk ténylegesen igényelt szolgáltatások tekintetében, képes a döntéseiknek a támogatására és a segítői munkát végző munkatársak, a természetes támogatók munkájának koordinálására. Széleskörű tájékozottsággal kell rendelkeznie a szociális ellátórendszer struktúrájával, működésével kapcsolatban, ezen belül különösen a helyi-, környezetükben lévő szociális alapszolgáltatási rendszer, valamint a szolgáltatási gyűrű részét képező közszolgáltatások jellemzőivel, elérhetőségével.

Alapvető elvárás az esetfelelőssel szemben, hogy ismerje, értse és képes legyen alkalmazni a támogatott döntéshozatal és személyközpontú tervezés technikáit, módszereit, s ezek alkalmazásával végezze támogató feladatait.

A nappali ellátásban az esetvitelt a támogatott lakhatásban élők tekintetében nem biztosítjuk, ezt az elemet a TL saját keretein belül biztosítja. Más személyek esetében azonban az esetvitel releváns szolgáltatás. A többségi intézményekkel, a családdal közösen konzultálnak az autizmus-specifikus fejlesztések irányairól, az egyéni célokról, azok elérésének lépéseiről, a feladatellátást végzők megnevezésével. Az információcsere folyamatos, telefonon, mailen, skype-on vagy személyesen is megvalósulhat.

- **készségfejlesztés:** az igénybe vevő társadalmi beilleszkedését segítő magatartásformáinak, egyéni és társas készségeinek kialakulását, fejlesztését szolgáló helyzetek és alternatívák kidolgozása, lehetőségek biztosítása azok gyakorlására.

A készségfejlesztés célja, hogy az igénybevevő a lehető legnagyobb mértékben képessé váljon az önellátásra, az önálló életvitelre, kapcsolati és közösségi részvétele erősödjön, mindezek által a társadalmi reintegrációjának esélye erősödjön.

A készségfejlesztés manuális és intellektuális területei általánosságban:

- motorika – nagymozgás, finommozgás,
- percepció: vizuális, akusztikus, taktilis,
- figyelem, emlékezet,
- gondolkodás,
- beszéd,

³ 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 110/G.§ (3)

- szociális érettség, viselkedés, társas kapcsolatok.

A kialakult készségek lehetővé teszik, hogy a tevékenységek céljára koncentráljon az adott személy, mert az automatizált cselekvéssorra már nem kell figyelmet fordítania. Az elsajátítás történhet analizálóval, szintetikus módon, a cselekvéssorok részekre bontásával majd összekapcsolásával, később cselekvéssorok rendszerre történő összekapcsolásával. Az újonnan szerzett tudás készséggé fejlesztése történhet ismétléssel, gyakorlással, vizuális, gesztussal történő vagy verbális emlékeztetéssel.

A készségfejlesztés eredményeinek mérföldkövei:

- ráismerés,
- megnevezés,
- felidézés (reprodukálás),
- alkalmazás megadott szabályok mentén,
- alkalmazás emlékezetből előhívott algoritmus alapján.

Készségfejlesztés során az igénybevevő mindennapi élethelyzeteiben szükséges hiányzó vagy nem megfelelő hatékonysággal működő készségeit a gyakoroltatás módszerével segítsünk elsajátítani, szinten tartani vagy fejleszteni.

A napi tevékenységek szóbeli vagy részleges fizikai támogatása, motiválás, igényszint emelése, pozitív megerősítése. Motiváció fokozása a tevékenység önálló végzése irányában, ösztönzés, gyakorlás. Lehetőség biztosítása önszervező tevékenységben való kibontakozásra, támogatva a megvalósítást.

A nappali ellátásban a kommunikáció, a társas kapcsolati fejlesztéseken túl a fenti területeken is az egyéni szükségletek alapján kerül sor a fejlesztések tartalmára. A TL-ben élők esetében a készségfejlesztés elem a TL saját keretein belül történik, amit a gyógypedagógiai szolgáltatás alapoz meg. A többi esetben a készségfejlesztés elem tartalmi részei elsősorban a kommunikáció- és a társas kapcsolati fejlesztések, illetve a kognitív viselkedésterápia.

Alkalmazott módszerek: egyéni esetkezelés, csoportmunka, konzultáció a más elemeket biztosító szakemberekkel

- **Háztartási vagy háztartáspótló segítségnyújtás:** az igénybevevő segítése a mindennapi életvitelében, személyes környezete rendben tartásában, mindennapi ügyeinek intézésében, valamint a személyes szükségleteinek kielégítésére szolgáló lehetőségek és eszközök

biztosítása, ha ezt a saját háztartásban vagy annak hiányában nem tudja megoldani. Az életvezetés területén történő segítségnyújtás, célja a segített személy személyes holmijának és környezetének rendben tartása, mely a segített személy személyes biztonságát eredményezi. Ezen szolgáltatási elemen keresztül lehetőséget biztosítunk az igénybevevőknek, a komfortérzetük, jóléti állapotuk eléréséhez, a közvetlen személyes környezetük rendbetételéhez, a személyes higiéniai szükségletek kielégítését biztosító feltételek megteremtéséhez.

A nappali ellátásban alapvetően ezt az elemet nem biztosítjuk, viszont a többségi ellátók számára a gyógypedagógiai segítségnyújtás keretében alapozzuk meg a képességek, készségek kialakítását. Ennek megfelelően a tárgyi környezetet – mintegy tanműhelyi felszereltséget – biztosítjuk.

- **Étkeztetés:** gondoskodás hideg, illetve meleg ételről alkalmilag vagy rendszeresen a szolgáltatást igénybe vevő lakhelyén, szolgáltatónál, egyéb étkezdében vagy közterületen.

A nappali ellátásban az étkezést tanítási helyzetként kezeljük, alapvetően a fejlesztési célok elérése érdekében biztosítjuk. Igény esetén a fenntartó beszállítással gondoskodik az ellátottak hideg étkeztetéséről, illetve azt saját maguk is hozhatják. Lehetőséget biztosítunk az arra kijelölt helyiségben a kulturált étkezésre (tálalásra, elfogyasztásra) a közösségben való normák szerinti elfogyasztásra, az étkezéssel összefüggő higiénés elvárások elsajátítására is. Tányért és evőeszközt az intézmény biztosít számukra. Az ellátottak az otthonról behozott élelmiszereket az intézményben található hűtőszekrényben tárolhatják bezacskózva/saját tároló-dobozba elhelyezve, névvel ellátva. Az étkezésre kijelölt helyiségben a megfelelő higiénés feltételek biztosításában az igénybevevők képességeikhez mérten közreműködnek. (terítés, asztal leszedése, elpakolás). Igény szerint a fenntartó által beszállítással biztosított (étel) költsége az ellátottat terheli.

- **Felügyelet:** az igénybe vevőnek, ellátottnak a szolgáltatásnyújtás helyszínén lelki és fizikai biztonságát szolgáló, személyes vagy technikai eszközzel, eszközökkel biztosított kontroll. A felügyelet biztosításának célja az igénybevevő és mások lelki, fizikai biztonságának fenntartása. Célja: a nappali ellátást igénybevevő személy számára fizikai és lelki biztonságot nyújtson a saját és mások biztonságának érdekében, tehát az egészségi és viselkedési kockázatok elkerülése érdekében végzett támogatás. A cél elérhető technikai eszközzel a jelzőrendszeres segítségnyújtás keretében, vagy a személyes gondoskodást

nyújtó személy jelenlétével.

A nappali ellátásban az esetleges várakozás időtartamára biztosítjuk a szolgáltatást.

- **gondozás:** az igénybe vevő bevonásával történő, tervezésen alapuló, célzott segítség mindazon tevékenységek elvégzésében, amelyeket saját maga meg, ha erre képes lenne, továbbá olyan rendszeres vagy hosszabb idejű testi-lelki támogatása, fejlesztése, amely elősegíti a körülményekhez képest jobb életminőség elérését, illetve a családban, társadalmi státuszban való megtartását, visszailleszkedését. Célja: az igénybevevővel egyetértve a legjobb életminőség elérése, a társadalmi státusz megtartása: a testi, lelki „jóllét” biztosítása, az ember alapvető igényének, a biztonságérzetnek a támogatott személy tudatában tartása. A hangsúly a definícióban azon van, hogy "saját maga tenné meg, ha erre képes lenne" - a legjobb életminősége érdekében. Beletartozik a testi/fizikai ellátás és a mentális gondozás, ez utóbbi mélyebb célcsoport-specifikus ismereteket, tudást igényel,

A gondozás tartalma a figyelemmel kíséréssel túli szóbeli, vizuális, augmentatív, alternatív vagy gesztusos támogatás vagy intenzív motiválás, részleges vagy teljes fizikai támogatás alkalmazásával a komplex szükségletfelmérésben megjelölt életterületeken.

A személyes gondoskodást nyújtó személynek ismernie kell a támogatott személy kommunikációs korlátait, lehetőségeit, és eszközeit.

A gondozási tevékenység nem terjed ki speciális egészségügyi ismereteket, kompetenciákat igénylő szakápolási-gondozási feladatokra. A fogyatékos személyek számára a gondozás feladatkörébe tartozó alapszükségletek kielégítésének előfeltétele a szolgáltatást igénybevevő egészségi állapotának és szükségleteinek alapos megismerése.

A nappali ellátásban alapvetően ezt az elemet nem biztosítjuk, de a gyógypedagógiai segítségnyújtás keretében a képességek, készségek kialakítása a különböző életterületeken megtörténik, (pl. szobatisztaság kialakítása)

közösségi fejlesztés: egy településrész, település vagy térség lakosságát érintő integrációs szemléletű, bátorító-ösztönző, informáló, kapcsolatszervező tevékenység, amely különböző célcsoportokra vonatkozó speciális igényeket tár fel, szolgáltatásokat kezdeményez, közösségi együttműködésekkel valósít meg.

Célja olyan közösségfejlesztő szolgáltatás biztosítása, amely segít a kapcsolati háló építésében és a társas kapcsolatok fejlesztése révén elősegíti a fogyatékos személy

társadalmi re/integrációját. Nemcsak a célcsoport fejlesztésére kell fókuszálni, hanem a szűkebb vagy tágabb közösség érzékenyítésére is. Ide tartozik a szervezett keretek közötti szabadidős integrált tevékenységek megvalósítása is.

A nappali ellátás keretében elsősorban az érzékenyítés témakörében szervezünk különböző rendezvényeket, (pl. Autizmus Világnapja) előadásokat, iskolai érzékenyítő programokat a tanároknak, iskolatársaknak vagy a munkáltatóknak és munkatársaknak.

- **gyógypedagógiai segítségnyújtás:** a fogyatékból adódó akadályoztatottság kompenzációjára szolgáló - a gyógypedagógia körébe tartozó - komplex tevékenységrendszer az igénybe vevő, családja és környezete képességeinek legteljesebb kibontakoztatása, a funkciózavarok korrekciója a rehabilitáció érdekében.

A gyógypedagógiai segítségnyújtás szolgáltatással lehetőséget biztosítunk a fogyatékból érintett funkciók (mozgás, látás, hallás, beszéd) fenntartására és fejlesztésére, az életminőség megőrzésére és javítására, az állapotromlás megakadályozására, a magasabb gondozási szükséglet kialakulásának megelőzésére. Ezáltal a tevékenység célja a fogyatékos emberek életében a szociális biztonság és a szerepvállalás támogatása, a társadalmi részvétel károsodásának megakadályozása. A legfontosabb terület az önállósítási és önkiszolgálási képességek fejlesztése. Az önálló életvitel, az öltözködés, személyi higiénia, étkezés, segédeszközök használata és tisztántartása, kapcsolatok kialakítása, részképességek fejlesztése során speciális eszközök, módszerek kidolgozása az e körbe tartozó feladatok minél önállóbb elvégzése érdekében pl. képes folyamatábrák, napirend, egyéb életvitelt és tájékoztatást könnyítő segédeszköz használati lehetőségének kidolgozása, megtanítása.

A nappali ellátásban valamennyi ellátott esetében az autizmus-specifikus felmérések, az arra alapozott gyógypedagógiai jellemzés és fejlesztési célok meghatározása valamennyi életterületre vonatkozóan készülnek el. A fejlesztési célokat egyéni és kiscsoportos fejlesztések keretében alapozzák meg a munkatársak. A kialakított készségek és képességek a többségi intézményekben (TL, köznevelési intézmény) az egyéb szolgáltatási elemek – pedagógiai szolgáltatás, készségfejlesztés, gondozás, háztartási- és háztartáspótló tevékenységek, felügyelet, étkeztetés – keretében kerülnek további gyakorlásra, fejlesztésre. A tapasztalatok összegyűjtése az esetfelelős feladata, aki a visszacsatolásokat a nappali ellátó autizmus-szakirányú gyógypedagógusa felé megteszi és a továbblépéseket tervezi.

Viselkedéses kockázatok: A viselkedéses jegyzőkönyvek készítése mindig az adott eset megtörténésénél jelenlévő munkatárs feladata, amit az esetfelelős továbbít a nappali ellátó autizmus-szakirányú gyógypedagógusa felé. Viselkedés-eltérések előfordulásakor szükség esetén a gyógypedagógiai segítségnyújtás keretében készül el a beavatkozási terv. A beavatkozási terv eredményeit ennek az elemnek a keretében és az autizmus szakember szakmai vezetésével értékeli az érintett munkatársi team és szükség esetén együtt változtatnak rajta. Az autizmus-szakmai támogatást a többségi intézmény munkatársai felé a tanácsadás elem keretében végzi az autizmus-szakember.

- **pedagógiai segítségnyújtás:** szocializációs, pedagógiai, andragógiai és gerontológiai eszközökkel végzett tervszerű tevékenység, folyamat, amely olyan viselkedések, attitűdök, értékek, ismeretek és képességek átadásának közvetlen és közvetett módját teszi lehetővé, gyakoroltatja, aminek eredményeként az igénybe vevő lehetőséget kap képességei kiteljesítésére, fejlődésében egy magasabb szint elérésére.

A pedagógiai segítségnyújtás keretében az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztésére van lehetőség, mely a foglalkozásokon feladatok elvégzésére, tevékenységek útján történő megismerésére és megtapasztalására támaszkodik.

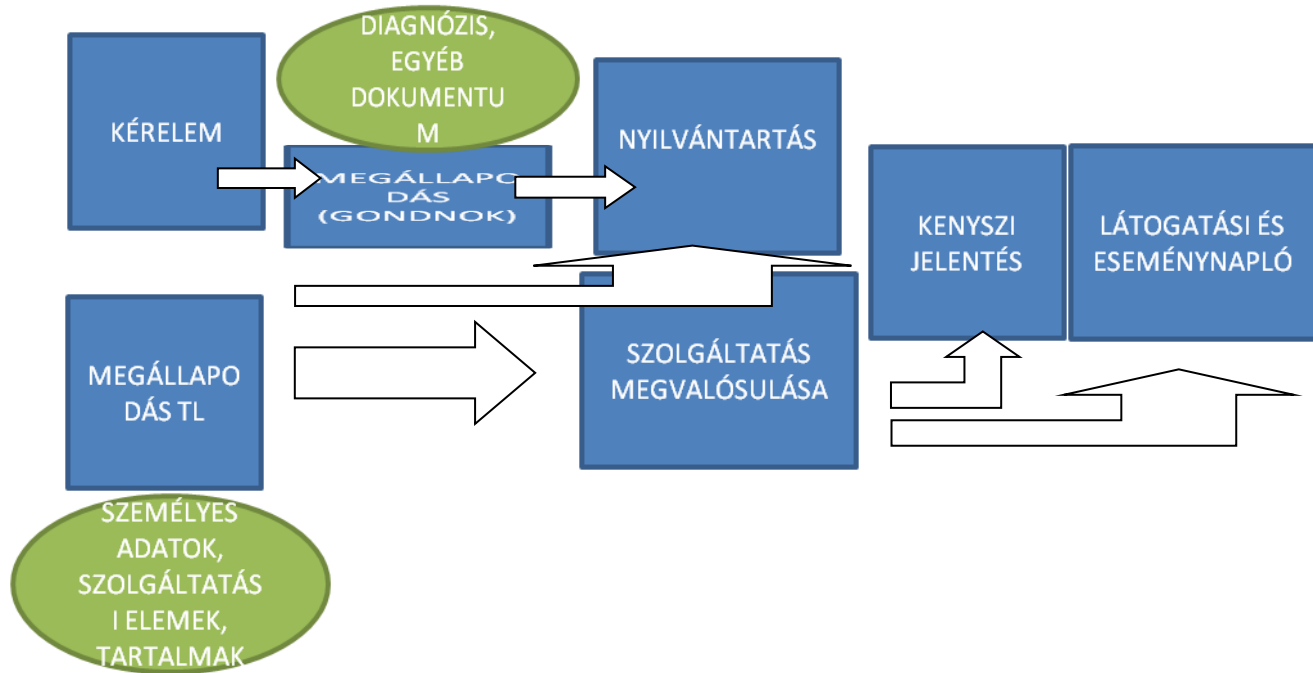
Pedagógiai segítségnyújtás keretében nyújtott szolgáltatások lehetnek: segítő beszélgetés, mozgás és ritmusfejlesztések (finom mozgásos tevékenységek, pl. kreatív foglalkozások, puzzle játékok, nagymozgásos tevékenységek pl. séta a szabadban, kertészkedés, ritmusfejlesztés, pl. zenehallgatás) életvezetési ismeretek, kulturális foglalkozások.

A nappali ellátásban elsősorban a köznevelésben felmerülő problémákra reagálunk, a tanulást megkönnyítő eszközöket (pl. a tanulás eszközeinek helyét meghatározó vizuális segítségek) biztosítjuk és a módszereket (pl. lényegkiemelés) sajátítják el a nappali ellátásban részesülők.

A szolgáltatási elemek a fogyatékos személyek nappali ellátását igénybe vevők egyéni szükségleteihez igazodnak. A fogyatékkal élők nappali ellátásának keretében felkínált lehetőségek fogyatékosági típus, fejlettség, életkor szerint differenciáltak, személyre szólóan alkalmazhatóak.

VII. Az ellátás igénybevételének módja

7.1. Az ellátás igénybevételének módja

A nappali ellátás igénybevétele önkéntesség alapján kialakított együttműködéssel valósul meg, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselő szóbeli vagy írásbeli kérelmére, indítványára történik.

A szolgáltatás igénybevétele kapcsán az intézmény erre a célra rendszeresített írásbeli formulát használ.

Ha az ellátást igénylő személy cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alatt áll, a kérelmet vagy az indítványt – az érintett személy véleményét lehetőség szerint figyelembe véve – a törvényes képviselője terjeszti elő. A cselekvőképességében a szociális ellátás igénybevételével összefüggő jognyilatkozatok tekintetében részlegesen korlátozott személy a kérelmét, indítványát a törvényes képviselője beleegyezésével terjesztheti elő.

A Szent Gergely Támogatott Lakhatásban élők esetében a TL és a nappali ellátó között létrejött Megállapodás tartalmazza az ellátandók adatait és szükségleteit, illetve a nappali ellátó által biztosítandó szolgáltatási elemeket és az ellátás dokumentációját.

A fogyatékos személyek nappali ellátásának igénybevétel iránti kérelemhez mellékelni kell a fogyatékoság fennállását igazoló,

- a) az autizmus tényét igazoló (F84) diagnózis és/vagy értelmi fogyatékoság tényét igazoló dokumentum

- b) a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság, illetve az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet végző bizottság szakértői véleményét vagy
- c) a fogyatékoság jellege szerinti szakorvosi leletet vagy
- d) a külön jogszabály szerinti fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában, illetve magasabb összegű családi pótlékban részesülő személy esetén az ezt igazoló dokumentumokat.

Az ellátás iránti kérelemről a fenntartó megbízásából eljáró intézményvezető dönt.

Az intézmény a szolgáltatást igénybe vevőkről az Szt. 20. §-ban foglalt tartalommal, elektronikus formában nyilvántartást vezet. Az intézményvezető a szolgáltatásra vonatkozó igényt az érkezés napján veszi nyilvántartásba.

Ha nincs szabad férőhely, úgy kizárólag a nyilvántartás első része kerül kitöltésre (Szt. 20. § (2) bekezdés), amennyiben a szolgáltatás nyújtása megkezdhető (vagyis van szabad kapacitás), úgy a nyilvántartást ki kell egészíteni az Szt. 20. § (4) bekezdésében foglalt adatokkal. A szolgáltató a nyilvántartásról negyedévente pdf. formátumban mentést készít, gondoskodik továbbá azok biztonságos elektronikus tárolásáról.

Az intézmény elektronikusan vezeti a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről szóló 415/2015. (XII.23.) Korm. rendeletbe foglalt igénybevevői nyilvántartást. (KENYSZI)

Az intézmény az általa vezetett nyilvántartásokat, az abban foglalt személyes adatokat az Európai Unió Adatvédelmi Rendeletének (GDPR), valamint az információs önrendelkezési jogról és az információk szabadságáról szóló 2011. évi CXII. törvény előírásainak megfelelően kezeli, azt illetéktelen személynek nem adhatja ki. A személyes iratokba, illetve dokumentációkba kizárólag az arra jogszabályban felhatalmazott hatóságnak, az ellátottnak, a törvényes képviselőnek, illetve az ellátott által meghatalmazott személynek van lehetősége betekinteni.

Az ellátás igénybevétele előtt a fenntartó, vagy az általa megbízott személy az ellátást igénylővel, illetve törvényes képviselőjével írásban megállapodást köt. A megállapodás tervezet jelen szakmai program mellékletét képezi.

Az intézményvezető az ellátás igénybevételekor a fenntartó által jóváhagyott házirendet egy példányban átadja a jogosultnak.

Az ellátott által igénybe vett szolgáltatásokról a szakmai Rendelet 79. § (1) bekezdése szerint, a szociális- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által meghatározott, Szociális Ágazati Portálon (a továbbiakban: SZÁP) közzétett formátumnak megfelelően **látogatási és eseménynaplót** kell vezetni.

A látogatási és eseménynapló ellátottanként és naponta tartalmazza az igénybevett szolgáltatási elemeket. A látogatási és eseménynapló szabályszerű kitöltésének ellenőrzése az intézményvezető feladata.

7.2. Tájékoztatási kötelezettség

Az intézményben történő felvételkor az intézményvezető, vagy az intézmény munkatársa tájékoztatást ad az ellátott és törvényes képviselője számára:

- az intézményben biztosított ellátás tartalmáról és feltételeiről,
- az intézmény által vezetett nyilvántartásról, panaszjoguk gyakorlásának módjáról,
- az intézményi jogviszony megszűnésének eseteiről,
- az intézmény házirendjéről,
- a fizetendő térítési díjról, teljesítési feltételeiről, továbbá a mulasztás következményeiről,
- a jogosult jogait és érdekeit képviselő társadalmi szervezetekről.

A jogosult és hozzátartozója az intézménybe való felvételkor köteles

- nyilatkozni az (1) bekezdésben meghatározott tájékoztatásban foglaltak tudomásulvételéről, tiszteletben tartásáról,
- adatokat szolgáltatni az intézménynek a törvény által vezetett nyilvántartásokhoz,
- nyilatkozni arról, hogy a szociális ellátásra való jogosultság feltételeit és a jogosult, továbbá a közeli hozzátartozója természetes személyazonosító adataiban beállt változásokat haladéktalanul közli az intézmény vezetőjével.

VIII. Az intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módja

Az intézmény az általa nyújtott szolgáltatásról az alábbi módokon tájékoztatja a **lakosságot, az érdeklődőket**:

- személyesen a székhelyen nyitvatartási időben,
- telefonon, e-mailen keresztül,
- elektronikus felületen (weblap),
- helyi médián, sajtón keresztül,

- más intézményekkel való együttműködés során.

Az **igénybevevők** és az intézmény közötti kapcsolattartás az őket közvetlenül ellátó munkatársakon keresztül, írásban, illetőleg telefonon történik. Az intézmény a jogszabályban előírt, illetve minden lényeges körülményről folyamatosan tájékoztatja az igénybevevőket és törvényes képviselőiket. Az értesítések, és tájékoztatók átadása írásban dokumentált módon történik.

Az intézmény vezetője évente **tájékoztatót** készít a szociális szolgáltatás gazdálkodásáról és azt a székhelyen kifüggeszti, szükség esetén szóban ad tájékoztatást az ellátást igénybevevők és törvényes képviselőik részére. A tájékoztató tartalmazza:

- a) az intézmény működési költségének összesítését,
- b) az intézményi térítési díj napi összegét,
- c) az egy ellátottra jutó önköltség napi összegét.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény vezetője az ellátottakat tájékoztatja (faliújság, megállapodás) az ellátottjogi képviselő segítségadási lehetőségéről, elérhetőségéről. Az ellátott és törvényes képviselője a szolgáltatással kapcsolatos problémáival, észrevételeivel közvetlenül a fenntartóhoz is fordulhat.

Az intézmény épületében a faliújságon kifüggesztésre kerülnek az intézmény aktuális programjai, rendezvényekre szóló meghívók, a szakmai munkáról megjelent újságcikkek.

Függelék 1
Autizmus-specifikus felmérések

Önálló szabadidő

Megfigyelt felnőtt: Dátum:		
Felmérést végezte/értékelte:		
Tevékenység, eszköz	Értékelés	Megjegyzések

jelölések: – következetesen sikeres (a készség kialakult) időnként jó a megoldás, va
részben oldja meg (a készség alakul) sikertelen, vagy nem próbálkozik (készség még nem észlelhető)

Társas szabadidő

Megfigyelt felnőtt: Dátum:

elmérést végezte/értékelte:

Tevékenység, eszköz

jelölések: — következetesen sikeres (a készség kialakult) időnként jó a megoldás, vagy részben oldja meg (a készség alakul)
 sikertelen, vagy nem próbálkozik
 (készség még nem észlelhető)

Feladatanalízis

Megfigyelt felnőtt:

Felmérést végezte/értékelte:

A feladat lépései	értékelés			segítségadás formája	Meg
	dátum:	dátum:	dátum:		

általános

jelölések:

időnként

következetesen sikeres (a készség kialakult)

Receptív kommunikáció

Megfigyelt felnőtt:

Felmérést végezte/értékelte:

instrukció	segítségadás formája			Megjegyz
	dátum:	dátum:	dátum:	

Expresszív kommunikáció

Megfigyelt felnőtt:	helyszín/kontextus:		
Felmérést végezte/értékelte:			
Amit a felnőtt mond/vagy tesz	forma	értékelés funkció	szavak/szavak kategória

Szimbólumszint

Megfigyelt felnőtt:		helyszín/kontextus/időpont:
Felmérést végezte/értékelte:		
FELADAT	ÉRT.	
TÁRGY - TÁRGY (AZONOS)		
TÁRGY – FOTÓ		
TÁRGY - SZÍNES RAJZ		
TÁRGY - FEKETE-FEHÉR RAJZ		
FOTÓ – FOTÓ		
FOTÓ – SZÍNES RAJZ		
FOTÓ - FEKETE-FEHÉR RAJZ		
SZÍNES RAJZ - SZÍNES RAJZ		
SZÍNES RAJZ - FEKETE-FEHÉR RAJZ		
FEKETE-FEHÉR RAJZ - FEKETE-FEHÉR RAJZ		
SZÓKÉP – SZÓKÉP		
TÁRGY – SZÓKÉP		
SZÍNES RAJZ – SZÓKÉP		
FEKETE-FEHÉR RAJZ – SZÓKÉP		

MUNKAKÉSZSÉGEK, MUNKAVISELKEDÉS FELMÉRÉSE
NÉV

DÁTUM:		MUNKAVISELKEDÉS						
TEVÉKENYSÉG MEGNEVEZÉSE	MUNKA- KÉSZSÉG G ÉRTÉKE- LÉSE	Megérti a munka kezdeté t és végét	Precizitá s, pontossá g	Problém a- megoldá s	Segítség- kérés	Instrukci ók követése	Csende s munka	Kitartá s

Függelék 2.

Egyéni Fejlesztési Terv (autizmus-specifikus elemei)

KOMMUNIKÁCIÓ

Expresszív

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

Receptív

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

ÖNKISZOLGÁLÁS

Személyi higiénia

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

Öltözködés

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

Étkezés

CÉL	
ESZKÖZ	
KONTEXTUS	

HÁZTARTÁSI TEVÉKENYSÉGEK

Terítés

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

Takarítás

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

Mosogatás

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

Főzés

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

Mosás

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

SZABADIDŐ

Önálló szabadidő

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

Társas szabadidő

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

TÉR-IDŐ SZERVEZÉS

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	

KONTEXTUS	
------------------	--

SZOCIÁLIS KÉSZSÉGEK/TÁRSAS VISELKEDÉS

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

MUNKAKÉSZSÉGEK/MUNKAVISELKEDÉS

CÉL	
ESZKÖZ, MÓDSZER	
KONTEXTUS	

MOTIVÁCIÓ

VISELKEDÉS

KOGNITÍV KÉPESSÉGEK

MOZGÁSFEJLESZTÉS

Jelen szakmai program - mellékletével együtt -napjától hatályos.

Tata, 2021. 03. 01.

Esőemberekért Egyesület
elnök

Mellékletek: Megállapodás a fogyatékosok nappali ellátása céljából, Házi rend, Szervezeti és Működési Szabályzat